

Mi fog történni, ha egyszer meghal Ali Hámenei ajatollah?

Irán legfőbb vezetője, Ali Hámenei ajatollah 1989-ben lépett hivatalába, most már 81 éves, és a hírek szerint romlik az egészségügyi állapota. Mi fog történni, ha egyszer elhalálozik? Ki veszi át a hatalmat? – teszi fel a [kérdést](#) az Allgemeiner hasábjaín Ardavan Khoshnood.

2020 decemberében Hámenei megjelent egy rendezvényen, melyet Kasszám Szulejmáni megölésének évfordulóján tartottak.

Noha megjelenése azért történt, hogy eloszlassa a rossz egészségre utaló pletykákat, a felvételen rekedt volt és kicsit kapkodott a levegőért. Noha Khoshnood cikke szerint akár csak meg is fázhatott, valójában akár koronavírusos is lehetett.

Az iráni alkotmány 107. pontja szerint a Vezetési Szakértők Gyűlése nevezi ki az új legfőbb vezetőt, illetve le is válthatja azt, ha a jelenlegi már nem alkalmas feladatának ellátására.

A Gyűlést 88 egyházi személy adja, akiket a nép választ meg nyolc évenként, noha minden jelöltet ellenjegyeznie kell az Örök Tanácsának. A Gyűlés és a Tanács elnöke is Ahmad Dzsannati.

A Tanács feladata a választások felülvizsgálása Iránban, elsősorban a nem megfelelő jelöltek diszkvalifikálása. A Tanácsnak 12 tagja van, melyből 6 egyházi személy, akiket a legfőbb vezér nevez ki. A másik hatot a parlament delegálja jogászok listájából, akiket a legfelsőbb bíró jelöl. Utóbbi a legfőbb vezér nevezi ki.

Ha Hámenei meghal, a Gyűlés fogja kijelölni utódját. Addig a legfőbb vezér feladatait egy másik tanács veszi át, melynek tagja lesz az elnök, a legfelsőbb bíró, és az Örök Tanácsának egy tagja, akit a legfőbb vezér tanácsadó testülete jelöl.

Az elemző szerint míg a Gyűlés a legfontosabb tényező az új legfőbb vezér kiválasztása terén, a Tanács és a tanácsadó testület szerepe is nagy.

Szintúgy tényező a legfőbb vezér irodája, melynek saját hírszerzése, elhárítása és védelmi szervezetei vannak. Az irodánál kulcsfigura Hámenei fia, Mojtaba.

A Gyűlés állítólag már 2015-ben új jelölteket latolgatott a legfelsőbb vezér helyére.

A nevek nem voltak ismertek, de gyakran felmerült Mojtaba neve, továbbá Ebrahim Raisi legfőbb bíró neve. Sadegh Larijani, a korábbi legfőbb bíró, és a fővezér tanácsadó testületének feje is említésre került. Hasszán Hámenei, Ruholla Hámenei ajatollah unokája további, ám nem

valószínű lehetőség. A cikk lehetőségként számol Ahmad Hátámi ajatollahal, aki a legszélsőségesebb imámok között ismert. Arizera Arafí, egy másik imám, nagyrészt ismeretlen, ám szintúgy szélsőséges vallási vezetőként szerepet kaphat.

Mikor a legutóbbi legfőbb vezér, Ruhollah Hámenei ajatollah halála már közel volt, a rezsím elterjesztette a hírt, hogy meghalt, majd nyilvános szereplésen mutatta be a legfőbb vezért, hogy így zavarja össze az ellenzéket.

Az elemző szerint a rezsím nem fél a külső puccsoktól, mert erre szerinte egyetlen hatalom sem képes, ám fél a tömeges tüntetésektől. Ezért szerinte a hírt sokáig titkolni fogják.

Szerinte hat lehetőséggel kell számolni:

1. **Status quo.** (Az elemző szerint ez nagyon valószínű.) E szerint a lehetőség szerint a Gyűlés bejelenti az új legfőbb vezetőt. A választás valószínűleg Mojtabára vagy Alireza Arafira esik. Más jelölt belső háborút jelentene, amit el akarnak kerülni.
2. **A legfőbb vezető teljes uralma.** (Nem valószínű). Az új legfőbb vezetőt minden ellenállást letör, és magához ragad minden hatalmat. Mojtaba, Ebrahim Raisi vagy Ahmad Khatami tehetne ilyet, de ez attól függ, hogy az ellenzék hogyan reagál az előző vezető halálhírére.
3. **Bábként működő legfőbb vezető.** (Nagyon nem valószínű). E szerint az új legfőbb vezető csak az előírt feladatokat látja el. Ez nem valószínű, mert hatalmi vizályt szülne, és a legfőbb vezér irodája nem fogadná el hatalmának csökkenését. Ha mégis ez történne, Arafí jó jelölt lenne.
4. **Vezető tanács létrejötte.** (Nagyon nem valószínű). Ha túl nagy a belső harc, egy vezető tanácsot hozhatnak létre. Ez fenntartaná a rezsím belső szerkezetét.
5. **A legfőbb vezér pozíciójának megszűnése.** (Nagyon nem valószínű, vagy egyenesen lehetetlen). Ez minden oldal érdekeit sértené. A pozíció rögzítve van az alkotmányban, tehát ez a rendszer alapját ingatná meg.
6. **A forradalmi gárda puccsa.** (Lehetséges, de nem valószínű). Ha nem tudnak új vezetőt kinevezni, vagy belső harc tör ki, akkor a forradalmi gárda átveheti a hatalmat, amennyiben érdekeinek sérülésétől tart.

Khoshnood elemzése szerint még van egy hetedik lehetőség, mely szerint a rendszer demokráciává alakul Hámenei halála után. Sajnos azonban a rendszer alkotmánya ezt nem teszi lehetővé, és az elit sem akar szabad választásokat, mivel így eltörölhetnék a rendszert. Mint egy szakértőt idéz az elemzés: az iráni rendszer nem valószínű, hogy reform útján demokratizálódna.

Ezt a cikket szerkesztőségünk a sábat beállta előtt készítette és előre időzítve jelent meg az oldalon.

